

ВІСНИК

**Науково-дослідної лабораторії
інклюзивної педагогіки**

Випуск III

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ВІСНИК

Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки

Випуск III

УМАНЬ
2017

УДК 74.03 (063)
ББК (74.100.54+74.200.54)я431
В 80

Головний редактор: Демченко І. І.

Редакційна колегія: Бабій І. В., Білан В. А., Калиновська І. С.,
Чередник А. А.

Відповідальний за випуск: Чередник А. А.

В 80 Вісник Науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика» (22 березня 2017 р.) / [гол. ред. Демченко І.І.]. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2017 р. – Вип. III. – 139 с.

УДК 74.03 (063)
ББК (74.100.54+74.200.54)я431

© Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
-----------------	---

Розділ I. ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

1. <i>Басс О.</i>	Загально-теоретичні основи інклюзивної освіти.....	8
2. <i>Бегас Л.</i>	Особливість дітей, які мають слабо виражені відхилення у розумовому й соціальному розвитку.....	10
3. <i>Бистранівська О.</i>	Інклюзія в загальноосвітній школі.....	13
4. <i>Гніда Т., Калініна Т.</i>	Готовність педагогічних працівників до впровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах...	16
5. <i>Засць В.</i>	Становлення та розвиток інклюзивної освіти в країнах Західної Європи.....	18
6. <i>Залізник А.</i>	Інклюзивна освіта дітей з особливими потребами.....	20
7. <i>Кривоніс А.</i>	Особливості інклюзивної освіти дітей з аутизмом в Україні.....	22
8. <i>Ляховець О.</i>	Формування творчого потенціалу особистості дітей з особливими освітніми потребами.....	24
9. <i>Малишевська І.</i>	Розбудова інклюзивної освіти в українському суспільстві.....	26
10. <i>Осіпенко Я.</i>	Розвиток інклюзивної освіти в Україні....	29
11. <i>Пахомова Н.</i>	Діагностико-корекційний консалтинг як основа інклюзивної освіти.....	31
12. <i>П'ясецька Н.</i>	Історичний аспект характеристики вад мовлення у дітей.....	34
13. <i>Расулова Ю</i>	Особливості інклюзивної дошкільної освіти.....	36

Розділ II. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

1. <i>Гришко І.</i>	Аксіологічні орієнтири інклюзивного навчання і виховання дітей дошкільного віку	39
2. <i>Дікусар М.</i>	Соціальне виховання дошкільників з мовленнєвими порушеннями засобами естетотерапії.....	41

3.	<i>Казачінер О.</i>	Мотиваційно-ціннісний компонент моделі розвитку інклюзивної компетентності вчителів філологічних дисциплін.....	42
4.	<i>Лемещук М.</i>	Особливості формування комунікативної сфери у дітей з мовленнєвими порушеннями	45
5.	<i>Нагорний Я.</i>	Методичні аспекти формування навичок самостійної роботи у дітей з мовленнєвими порушеннями.....	47
6.	<i>Скарженюк І.</i>	Особливості застосування педагогічного доробку М. Монтесорі в українській системі освіти.....	49
7.	<i>Суворова А.</i>	Формування цілісної картини світу дитини дошкільного віку із затримкою психічного розвитку засобами фототерапевтичного впливу.....	52
8.	<i>Цимбал-Слатвінська С.</i>	Формування уявлення про семантичну структуру слова в молодших школярів із загальним недорозвитком мовлення.....	55
9.	<i>Ченка О.</i>	Ігрова психотехніка як засіб корекції вад психофізичного розвитку старших дошкільників з особливими освітніми потребами.....	58
10.	<i>Чередник А.</i>	Образи людей з інвалідністю в художній літературі	60
11.	<i>Чернієнко О.</i>	Різновікова група в дошкільному навчальному закладі як типова модель інтегрованої групи.....	62
12.	<i>Черніченко Л.</i>	Формування готовності логопедів до інклюзивного навчання дітей з вадами мовлення.....	65

Розділ III. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

1.	<i>Бабій І.</i>	Професійна підготовка педагога до розвитку творчої уяви молодших школярів із затримкою психічного розвитку.....	68
2.	<i>Білан В.</i>	Організація соціально-психологічної роботи з дітьми, що страждають церебральним паралічем	70

3.	<i>Бойчук В.</i>	Робота з дітьми з порушеннями опорно-рухового апарату.....	72
4.	<i>Бублик В.</i>	Організація логопедичної роботи з дошкільниками засобами розвивальних ігор.....	74
5.	<i>Гаврилюк С., Поліщук О.</i>	Становлення системи фізичного виховання дітей.....	76
6.	<i>Галицька Н.</i>	Значення системи «раннього втручання» для підвищення якості життя осіб з обмеженими можливостями	80
7.	<i>Демченко І.</i>	Доступності навчання дитини з особливими освітніми потребами в загальноосвітньому просторі.....	82
8.	<i>Дичок Т.</i>	Ритмопластика як інноваційний метод роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення.....	86
9.	<i>Івасишиша Ю.</i>	Формування мовленнєвої компетенції дітей дошкільного віку засобами творчої гри.....	88
10.	<i>Коваленко А.</i>	Взаємодія педагогів з батьками вихованців ДНЗ у системі інклюзивної освіти.....	90
11.	<i>Низькодуб І.</i>	Формування комунікативної складової спілкування дітей з хворобою Дауна.....	92
12.	<i>Носач А.</i>	Психолого-педагогічні основи формування природничих понять у дітей молодшого шкільного віку з мовленнєвими порушеннями.....	94
13.	<i>Паршикова І.</i>	Корекція мовлення дітей з розладами аутичного спектру.....	96
14.	<i>Поліщук А. П.</i>	Корекція затримки мовленнєвого розвитку у дітей раннього віку.....	97
15.	<i>Пучкова Л.</i>	Роль асистента вчителя в організації навчання дітей з особливими освітніми потребами.....	99
16.	<i>Славінська Ю.</i>	Мовленнєве зростання молодшого школяра із затримкою психічного розвитку.....	101
17.	<i>Степанишена А.</i>	Роль гри у формуванні моральних якостей дітей дошкільного віку.....	102
18.	<i>Третьак О.</i>	Особливості розвитку художньо-естетичних інтересів молодших школярів із затримкою психічного розвитку.....	105

19.	<i>Шпильова М.</i>	Корекційно-виховна робота при афазії у дітей та підлітків.....	107
20.	<i>Щербак В.</i>	Дитяча афазія як нейропсихологічний феномен.....	109

Розділ IV. ПЕРЕДОВИЙ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПРАКТИКИ

1.	<i>Бевзюк М.</i>	До проблеми взаємодії педагога з батьками у забезпеченні умов інклюзивного навчання молодших школярів.....	111
2.	<i>Бобровська І.</i>	Профілактика та корекція агресивної поведінки старших дошкільників методами психолого-педагогічної терапії.....	112
3.	<i>Дерешук О.</i>	До проблеми творчого розвитку дошкільників із порушеннями мовлення засобами мистецтва.....	114
4.	<i>Єнгаличева І.</i>	Необхідність підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи в інклюзивних групах.....	116
5.	<i>Калиновська І.</i>	Особливості корекції пізнавального розвитку молодших школярів із затримкою психічного розвитку засобами зображувальної терапії.....	119
6.	<i>Коваленко О.</i>	Особливості навчання майбутніх вихователів дошкільних закладів та вчителів початкових класів в інклюзивному освітньому просторі.....	121
7.	<i>Портня І.</i>	Корекційна робота в спеціальній школі..	123
8.	<i>Рибальченко І.</i>	Роль батьків у процесі інклюзивної освіти дітей дошкільного віку.....	125
9.	<i>Савенко Д.</i>	Проблеми мотиваційно-вольової готовності до шкільного навчання.....	127
10.	<i>Салабай К.</i>	Проблеми інтегрування молодших школярів з вадами психофізичного розвитку в загальноосвітній простір.....	131
11.	<i>Сіліна Г., Клімчук І.</i>	Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами в умовах інклюзивної освіти: результати дослідно-експериментальної роботи.....	133
12.	<i>Супрун М.</i>	Із досвіду організації позааудиторної роботи зі студентами-дефектологами....	136

2. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.

3. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О. М. Степанов. – К. : “Академвидав”, 2006. – 424 с.

Чередник А. А.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
ОБРАЗИ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Інвалідність впливає на всіх, хто так чи інакше зіштовхується з цим явищем. Життя людини, яка отримала тяжкі травми та ушкодження здоров'я, докорінно змінюється, так само, як і тих людей, хто таку особу оточує. Література, особливо художня, тим і славиться, що звертає увагу читачів на різні проблеми людського життя і особистості – як позитивні, так і негативні. Вдумливого автора завжди цікавить, як людина проходить різні випробування, у тому числі – пов'язані з інвалідністю.

Нині у світовій і українській літературі домінує глибинне дослідження морально-етичних і психологічних аспектів соціальної адаптації і реабілітації людини з інвалідністю. У сучасних художніх творах ідеться про низку проблем, а саме:

- Відчуженість, відроза і жалісливість як основний мотив у ставленні до інвалідів здорових людей;
- Закомплексованість, закритість, відчуття меншовартості людей з інвалідністю;
- Психологічна і комунікативна неготовність здорових і неповносправних людей до конструктивного діалогу;
- Відсутність системного суспільного і державного меседжу до громадян незалежної України про європейські стандарти безбар'єрності, толерантності, доброзичливості на всіх рівнях життя.

Коли ж з'явилися у літературних творах персонажі з інвалідністю? Шукаючи відповідь на це питання, варто звернути увагу насамперед на *усну народну творчість*. Серед казок яскраво вирізняється **румунська народна казка «Цугуля, син діда і баби»**, де розповідається про наймолодшого сина убогих селян, у котрого зла заздрісна відьма «украла сухожилля», внаслідок чого хлопчина не ходить. Але виявляє бажання бути активним, хоче, щоб його дядько дав юнакові коня для полювання, а коли отримує бажане – виїжджає полювати і робить це більш успішно, ніж його «звичайні» брати. А потім сюжет розвивається за казковим сценарієм: допомога від добрих чарівних сил у боротьбі зі злою відьмою, одруження з царівною і т. д. На нашу думку, найбільш цінними у казці є саме «реалістичні» спроби головного героя жити повноцінно.

«**Володар перснів**», відомий твір-фетезі Дж.Р.Р. Толкіна, хоч і не розповідає про осіб з інвалідністю, але хобіти, менші зростом за людину, які сміливо йдуть на ворога, надто страшного для великих людей, і уникають спокусу, від яких часом не можуть врятуватися чарівні і красиві

названого сина Степана, який потрапив у полон до турків і повернувся додому кобзарем, втративши зір. Ярина, за сюжетом твору, закохується у Степана і не відвертається від нього, коли дізнається про його сліпоту.

Марія Матіос – сучасна українська письменниця. Її найвідоміший роман «Солодка Даруся». Незважаючи на назву, життя головної героїні солодким не назвеш, вона мала серйозну проблему зі здоров'ям: навіть від думки про солодке у неї починається страшна мігрень. А ще вона не розмовляє, хоч і не німа.

Багато з літературних творів, де так чи інакше задіяні люди з інвалідністю, є дуже важкими за сюжетом і не завжди мають казковий фінал.

Отже, ми з'ясували, що такі персонажі в літературі є і читачам вони потрібні. І вони допомагають. Кому?

По-перше, своїм «колегам» по нещастю, які живуть у нашому, реальному світі. Вони, спостерігаючи позитивні приклади боротьби, перемог чи просто стоїцизму на тлі нездоланих проблем, не зневірюються і, разом з героями, знаходять сенс у житті.

Не секрет, що стосунки в родинах, де є люди з інвалідністю, бувають дуже складними. Але мама, бабуся чи інший родич, прочитавши, для прикладу, «Біле на чорному», все ж добре задумується над тим, чи варто віддавати хвору дитину до інтернату. Адже, навіть у XXI сторіччі спеціальні установи, де утримуються діти-сироти з інвалідністю, занадто далекі від ідеалу. А позитивні приклади героїв з інвалідністю суттєво додають віри та впевненості у часом недосконалій фізично, але все ж рідній людині.

Книга може бути засобом реабілітації – як людини з інвалідністю, так і нашого з вами суспільства.

Персонажі з інвалідністю можуть стати справжньою окрасою твору. Усе залежить від автора – чи вистачить йому таланту і тактовності, щоб відобразити у героях насамперед *людей*, а вже потім – *інвалідність*.

Література:

1. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія / А.А. Колупаєва. – К.: «Самміт-Книга», 2009
2. Світлана ПАТРА, журналіст Імідж-центру Університету «Україна».

Чернієнко О.О.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

РІЗНОВІКОВА ГРУПА В ДОШКІЛЬНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК ТИПОВА МОДЕЛЬ ІНТЕГРОВАНОЇ ГРУПИ

Становлення особистості дошкільника відбувається у процесі взаємостосунків між людьми і не тільки дорослими, а й з дітьми. Перший досвід таких стосунків багато в чому визначає характер самосвідомості дитини і її подальший соціальний розвиток.